

Javaslat a
„Mindenszentek templom”
települési/tájegységi/ágazati
értéktárba történő felvételéhez

Készítette:

Sabján Csenge

..... (aláírás)

Zalalövő, 2023.08.11.

Tartalomjegyzék

1. A javasolt érték „Mindenszentek templom” szöveges elemzése, a mellékletben megadott formai követelmények alapján.
2. A csatolt fényképes dokumentáció- saját készítésű felvételek.
3. Támogatói nyilatkozat a Zalalövői Római Katolikus Plébánia részéről.
4. Hozzájáruló nyilatkozat a javaslattevőtől a teljes dokumentum további felhasználásáról.
5. A nem saját készítésű fénykép hivatkozása.

I. A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve: Sabján Csenge

2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:

Név: Sabján Csenge

Levelezési cím: 8999 Zalalövő, Margaréta út 1.

Telefonszám: +36305653882

E-mail cím: sabjan.csenge@zalalovo.hu

II. A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése: Mindenszentek templom (Zalamindszent)

2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása:

- agrár- és élelmiszergazdaság
- ipari és műszaki megoldások
- természeti környezet
- egészség és életmód
- kulturális örökség
- turizmus és vendéglátás
- épített környezet
- sport

a szakterületi besorolás indokolása:

Az évszázadok során a templom többszöri rongáláson, pusztításon esett át. Feljegyzések alapján 1743 körül a romokból építették újjá. Tornyot hozzá majdnem 100 évvel később 1820-ban építettek későbarokk stílusban, ezen felújítás során a templom tetejét cserepekkal is lefedték.¹ 1972-ben műemlékké nyilvánították, a műemlék jegyzékszám:6489.²

3. A nemzeti érték a magyarországi együtt élő népekhez, az államalkotó tényezőként elismert nemzetiségekhez kapcsolódó érték:

- igen

amely nemzetiség:

- nem

4. A nemzeti érték fellelhetőségének helye:

8999 Zalalövő, Zalamindszent Petőfi Sándor út 98.

¹ <https://zalavolgeertehtar.hu/zalalovo/> [Letöltve: 2023. 08. 10.]

² Település Arculati Kézikönyv 2018. p. 33.o.

5. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik:

- települési
- tájegységi
- ágazati

amely értéktár neve: Zalalövői Települési Értéktár Bizottság

6. A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása, a megjelölt szakterületi kategória indokolása (amennyiben nemzetiséghez kapcsolódó érték, a nemzetiségi vonatkozások, a nemzetiséghez való kötődés bemutatása):

Egykoron Zalalövő és Mindszent között Herbártfalva feküdt. Egyes források tesznek említést a templom középkori létezéséről, ami a török időkben megrongálódott, más feljegyzések azonban nem hivatkoznak erre az információra. Egyes adatok szerint a birtokközpont neve akkor változott meg, amikor Szent János tiszteletére felszentelték a templomot. Az így kapott településrész neve Szentiván lett, de feltehetőleg a XV. század végére teljesen megszűnt. A megmaradt adatok az 1500-as évektől sokszorozódtak meg. A törökök elpusztították a falut, a lakosság hódoltság alá került. Ezekben az időkben nemcsak a falu, hanem a templom is elpusztult. Az írások ekkor egy Ambrus nevű plébánost említenek. Az 1690-ben történt összeírás során templomról történt említés papjáról azonban nem. A török megszállás végeztével nemesi családok lettek a falu urai, mint Nádasdy család Lipót nevű tagja, Nagy János, Tallián József és Ján Benedek. A legtöbb adat az 1777-es Canonica Visitatióból maradt ránk. Ebből tudhatjuk nagyjából 1749 körül a romokból építették újjá a templomot, boltozatos szentély, lapos famennyezetes hajó, szalmával lefedve, amit Mindenszentek tiszteletére szenteltek fel. Egy oltár volt benne, tornya nem volt. 1748-ból tudhatjuk, hogy Mindszentnek nem volt önálló plébániája, hanem Salomvárhoz tartozott. A leírások alapján 1830-ban a templom jó állapotú volt. A feljegyzések eltérő évszámokat említenek építésének idejéről, de valahol 1740 és 1751 közötti időben állították fel ezek alapján. A helyiek szerint az 1930-as években tatarozták, de utána hosszú ideig jelentősebb felújítás nem történt rajta. 1972 nyarán, amikor az Országos Műemléki Felügyelőséggel és a helyi egyházközség összefogásával restaurálták.³

Más forrásokban olvasható, hogy az 1747-es helyreállítás barokk stílusban történt, 1820-ban a torony hozzáépítésekor került be a szentélybe a rendkívül értékes barokk oltár. Az

³ <https://kozepkoritemplom.hu/zalalovo-zalamindszent-mindenszentek-templom/> [Letöltve: 2023.08.11.]

1972-es restaurálás során előkerült a román kapu szarköve és oszlopfője is, melyeket kiállítottak a templomba.⁴

Molnár András szerkesztett Zalalövő történetében olvasható az eredeti templom felépítése is. A régi főoltárt a patrocíniumnak megfelelően Mindenszentek tiszteletére készítették. A jegyzőkönyv kiemelte a férfiak és nők számára kialakított ülőhelyek sokaságát. Az ajtó előtt egy harangtorony állt haranggal. A települést a templom köré temetkezés jellemezte. Az 1830-ban történt felújítás során cserép fedte a templom tetejét már. Rendszeresen csak Mindenszentek napján miséztek ott.⁵

A templom jelenleg műemlékvédelem alatt áll a 6489 törzsszámon és a 11090 KÖH azonosítószámon.⁶

Számos feljegyzés maradt fen a templom több száz éves történetéről, azonban néhány eredetisége megkérdőjelezhető. Jelenleg az oltártérben két középkori kódísz található, az egyik a román-kori templom kapuszártöve, a másik az oroszánt ábrázoló román-kori oszlopfő. Nevéből is adódóan a templom védőszentje Mindenszentek, búcsú napja november 1., szentségimádási napja március 12.⁷

7. Indokolás az értéktárba történő felvétel mellett:

A templom Zalalövő városának több száz éves épülete. A műemlék védelem alatt álló szentély méltán őrzi a város történelmét. A templom hol szebb hol rosszabb idöket élt meg, azonban az önkéntes segítöknek és az adakozó családoknak, szervezeteknek köszönhetően az útkor számára is fenttudott maradni egy ilyen rendkívül értékes épület.

8. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források):

➤ Agg Ferenc—Káli Marianna—Óvári Miklós 2018. Település Arculati Kézikönyv p. 33.

➤ Árpádkori templomok 2023.<https://www.turistamagazin.hu/blog-bejegyzes-1/arpad-kori-csodak-nyomaban-a-zala-volgyeben> [Letöltve: 2023.08.11.]

➤ Középkori templom Mindenszentek temploma 2023.

<https://kozepkoritemplom.hu/zalalovo-zalamindszent-mindenszentek-templom/> [Letöltve:

⁴ <https://www.turistamagazin.hu/blog-bejegyzes-1/arpad-kori-csodak-nyomaban-a-zala-volgyeben> [Letöltve: 2023.08.11.]

⁵ Molnár András (szerk.) 1998: Zalalövő története- Az ókortól napjainkig

⁶ <http://nagyvofely.hu/zalalovo/templomok> [Letöltve:2023.08.11.]

⁷ <https://zalavolgyeertektar.hu/zalalovo/> [Letöltve: 2023.08.11]

2023.08.11.]

- Mindszenti templom 2023. <https://zalavolgyeertektar.hu/zalalovo/> [Letöltve: 2023. 08. 10.]
- Molnár András (szerk.) 1998: Zalalövő története- Az ókortól napjainkig p. 217,281.
- Zalalövői templomok 2013. <http://nagyvofely.hu/zalalovo/templomok> [Letöltve:2023.08.11.]
- Zalavölgy Értéktár 2023. <https://zalavolgyeertektar.hu/zalalovo/> [Letöltve: 2023.08.11.]

9. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe:

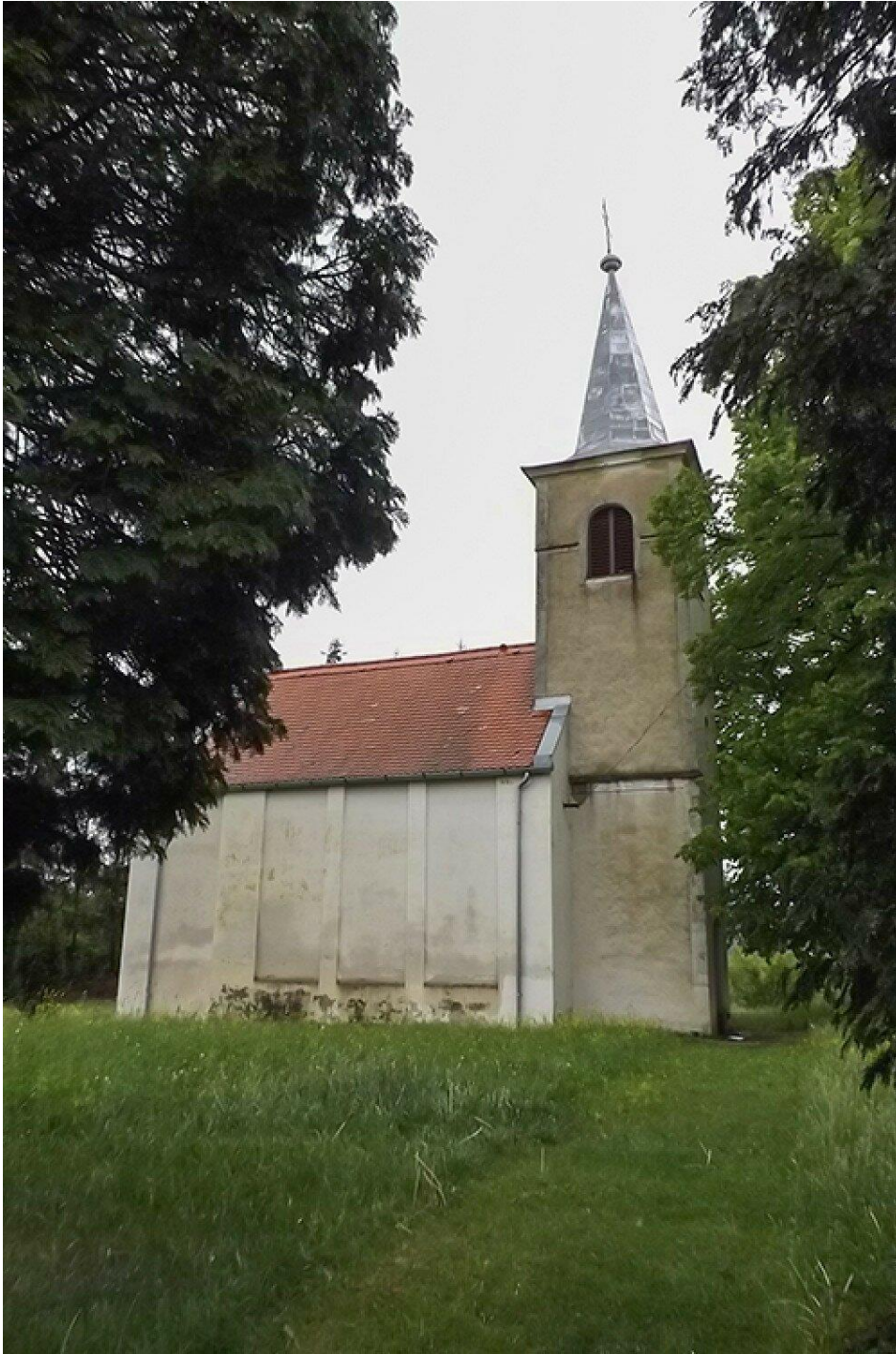
<https://www.zalalovo.hu/turizmus/latnivalok/mindszentek-templom> [Letöltve: 2023.08.11]

III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja- Saját felvételek 2023.08.11.

Letöltött fénykép: <https://www.turistamagazin.hu/blog-bejegyzes-1/arpad-kori-csodak-nyomaban-a-zala-volgyeben> [Letöltve: 2023.08.11.]

Támogatói Nyilatkozat

A Zalalövői Római Katolikus Plébánia nevében támogatom Sabján Csenge azon kezdeményezését, hogy a Mindenszentek temploma (Zalamindszenti templom), a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény valamint a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020 (VII.1.) Korm. rendelet alapján a Zalalövői Települési Értéktárba felvételre kerüljön.

Mindenszentek temploma településünk legrégebből ismert temploma. Az évszázadok alatt többszöri leromboláson és újjáépítésén esett át. A barokk oltárral és a Mindenszentekről alkotott értékes festménnyel korhűen állít emléket, az építő és adományozó családoknak. A műemlék oltalom alatt álló Szentély a Zalalövői Települési Értéktár értékei között méltó helyet foglal majd el.

Zalalövő, 2023. augusztus 16.

Páli Zoltán
plébános

HOZZÁJÁRULÓ NYILATKOZAT

Alulírott Sabján Csenge (szül.: Szombathely, 2000.08.28., anyja neve: Kovács Zsanett) nyilatkozom a magyar nemzeti értékek és hungarikumok értéktárba való felvételéről és az értéktár bizottságok munkájának szabályozásáról szóló 324/2020 (VII.1.) Korm. rendelet 8. § (4) bekezdés h) pontja szerint, hogy a jogszabályi feltételeknek való megfelelés érdekében az általam készített „Mindenszentek templom” javaslati tervének teljes dokumentációját, melyet a települési értéktárba történő felvételéhez készítettem a Zalalövői Települési Értéktár Bizottság és a Zalalövői Közös Önkormányzati Hivatal részére felhasználási és terjesztési céllal átadom.

Kelt: Zalalövő, 2023 (év) augusztus (hónap) 11 (nap)

Sabján Csenge

Jelenlévő tanúk aláírásukkal igazolják, hogy a fenti nyilatkozatot előttük írta alá, illetve aláírását előttük sajátkezű aláírásának ismerte el.

1. Tanú

Név: Tóth Zsófia

Lakcím: 8999 Zalalövő, Szechenyi u. 6h.

Szem.ig.szám: 37643CE

Aláírás: Tóth Zsófia

2. Tanú

Név: Gombos Dóra

Lakcím: 900 Szombathely, Kőrös u. 119.

Szem.ig.szám: 94328PE

Aláírás: GA

4. A nem saját készítésű dokumentumok szerepeltetése esetén az adott dokumentum tulajdonosának hozzájáruló nyilatkozata a szabad felhasználásról:

Fénykép forrása: <https://www.turistamagazin.hu/blog-bejegyzes-1/arpad-kori-csodak-nyomaban-a-zala-volgyeben> [Letöltve: 2023.08.11.]